

ZAKON O MATIČNIM KNJIGAMA

(Sl. glasnik RS br. 20/09 , 145/14)

Prečišćen tekst zaključno sa izmenama iz Sl. gl. RS br. 145/14 koje su u primeni od
29/12/2014
(izmene u čl.: 11 , 91).

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se vrsta i sadržina matičnih knjiga; nadležnost za njihovo vođenje i rešavanje u upravnom postupku u oblasti matičnih knjiga; način čuvanja matičnih knjiga i spisa i vršenje uvida u matične knjige; obnavljanje matičnih knjiga; upis u matične knjige na osnovu isprava inostranog organa; vrste izvoda iz matičnih knjiga i izdavanje izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga; uslovi za obavljanje poslova matičara; nadzor nad primenom propisa o matičnim knjigama i druga pitanja u vezi s vođenjem postupka koji prethodi upisu u matične knjige.

Član 2.

- (1) Matične knjige su osnovne službene evidencije o ličnom stanju građana.
- (2) O ličnom stanju građana vode se: matična knjiga rođenih, matična knjiga venčanih i matična knjiga umrlih (u daljem tekstu: matične knjige).
- (3) U matične knjige upisuju se činjenice rođenja, braka, smrti i druge zakonom predviđene činjenice i promene u vezi s njima.

Član 3.

- (1) Matične knjige, izvodi iz matičnih knjiga i uverenja koja se izdaju na osnovu matičnih knjiga javne su isprave.
- (2) Podaci upisani u matične knjige i činjenice koje se njima dokazuju smatraju se istinitim dok se na zakonom propisan način ne dokaže suprotno.

Član 4.

Matične knjige vode se za matična područja.

Član 5.

- (1) Matične knjige vodi matičar.
- (2) Matičar ima zamenika.

II. ZAJEDNIČKE ODREDBE

1. Nadležnost

Član 6.

- (1) Poslovi vođenja matičnih knjiga i rešavanja u prvostepenom upravnom postupku u oblasti matičnih knjiga poveravaju se opštinama, odnosno gradovima, odnosno gradu Beogradu.
- (2) Poslove iz stava 1. ovog člana izvršava opštinska uprava, odnosno gradska uprava, odnosno gradska uprava grada Beograda. ^[1]
- (3) Poslovi vođenja matičnih knjiga i rešavanja u prvostepenom upravnom postupku u oblasti matičnih knjiga za područje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija poveravaju se:
 - gradu Nišu za grad Prištinu i opštine: Podujevo, Glogovac, Obilić, Lipljan i Kosovo Polje;
 - gradu Kragujevcu za opštine: Peć, Istok i Klina;
 - gradu Kraljevu za opštine: Kosovska Mitrovica, Srbica, Zubin Potok, Vučitrn, Zvečan i Leposavić;
 - gradu Kruševcu za opštine: Prizren, Orahovac, Suva Reka i Gora;
 - gradu Jagodini za opštine: Đakovica i Dečani;
 - gradu Vranju za opštine: Gnjilane, Vitina, Kosovska Kamenica i Novo Brdo;
 - gradu Leskovcu za opštine: Uroševac, Kačanik, Štimlje i Štrpce.
- (4) Poslove iz stava 3. ovog člana izvršava gradska uprava. ^[1]

Član 7.

O žalbi protiv prvostepenog rešenja organa iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona rešava ministar nadležan za poslove uprave (u daljem tekstu: Ministar).

Član 8.

- (1) Matično područje određuje odlukom skupština opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda po pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za poslove uprave (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Matično područje čini jedno ili više naseljenih mesta.

Član 9.

- (1) Matične knjige vode se u sedištu matičnog područja.
- (2) Sedište matičnog područja određuje skupština opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda u odluci o matičnim područjima.

2. Matičar

Član 10.

- (1) Za jedno matično područje određuje se jedan matičar i jedan ili više zamenika matičara.
- (2) Izuzetno, može se odrediti da matične knjige za više matičnih područja vodi jedan matičar.

Član 11.

Matičar, odnosno zamenik matičara (u daljem tekstu: matičar) može biti lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, osnovnim strukovnim studijama, odnosno na studijama u trajanju do tri godine, položen poseban stručni ispit za matičara i ovlašćenje za obavljanje poslova matičara.

Član 12.

- (1) Poseban stručni ispit za matičara polaže se pred komisijom Ministarstva, po programu koji donosi Ministar.
- (2) Ovlašćenje iz člana 11. ovog zakona daje Ministar na predlog funkcionera koji rukovodi organom iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona, nakon položenog posebnog stručnog ispita za matičara.
- (3) O datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara Ministarstvo vodi evidenciju.

Član 13.

- (1) Matičar je dužan da se stručno usavršava i da učestvuje u svim oblicima stručnog usavršavanja koje organizuje Ministarstvo.
- (2) Sadržinu i oblik stručnog usavršavanja, kao i program i način provere znanja stečenog na stručnom usavršavanju utvrđuje Ministar.

Član 14.

Ako su i matičar i njegov zamenik privremeno sprečeni da obavljaju poslove, Ministar na predlog funkcionera koji rukovodi organom iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona ovlašćuje zaposlenog u tom organu koji će privremeno obavljati poslove matičara.

3. Način vođenja matičnih knjiga

Član 15.

Matične knjige vode se u dva primerka.

Član 16.

Podaci u matične knjige upisuju se na srpskom jeziku, ćirilčkim pismom.

Član 17.

(1) Lično ime deteta, roditelja, supružnika i umrlog upisuje se na srpskom jeziku, ćirilčkim pismom, a pripadnici nacionalne manjine imaju pravo na upis ličnog imena prema jeziku i pravopisu pripadnika nacionalne manjine, što ne isključuje paralelan upis ličnog imena i na srpskom jeziku, ćirilčkim pismom.

(2) Lično ime deteta, roditelja, supružnika i umrlog državljanina Republike Srbije upisano u izvod iz matične knjige inostranog organa prema pravilima jezika i pisma države izdavanja, upisuje se u matične knjige koje se vode prema ovom zakonu u skladu sa pravilima srpskog jezika i ćirilčkog pisma.

(3) Lično ime stranog državljanina, pored upisa na srpskom jeziku, ćirilčkim pismom, upisuje se u matičnu knjigu venčanih, odnosno matičnu knjigu umrlih i prema pravilima jezika i pisma države čiji je državljanin, u obliku sadržanom u izvodu iz matične knjige rođenih inostranog organa.

Član 18.

Nazivi mesta u stranim državama i nazivi stranih država upisuju se u skladu s pravilima srpskog jezika i ćirilčkog pisma.

Član 19.

Matične knjige koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona zaključuje matičar po isteku kalendarske godine, a overava funkcioner koji rukovodi tim organom, najkasnije u roku od 15 dana po isteku kalendarske godine.

Član 20.

U matične knjige upisuju se samo podaci propisani zakonom i drugim propisima donetim na osnovu zakona.

Član 21.

(1) U matične knjige upisuju se podaci o činjenicama koje su prijavljene, odnosno podaci sadržani u aktu nadležnog organa ili ustanove.

(2) Činjenice i podaci koji se upisuju u matične knjige utvrđuju se pre upisa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

(3) Ako postoji osnovana sumnja da je podatak koji se upisuje u matičnu knjigu netačan, matičar je dužan da ga proveriti pre upisa.

Član 22.

(1) U prijavi za upis u matičnu knjigu moraju se navesti istiniti podaci.

- (2) Prijava može biti podneta pismeno ili usmeno.
- (3) O usmenoj prijavi sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.

Član 23.

- (1) Matičar je dužan da prijavljeni podatak upiše u matičnu knjigu bez odlaganja.
- (2) Izuzetno, upis se može odložiti radi provere, odnosno utvrđivanja podataka koji nedostaju, a koji se upisuju u matičnu knjigu.
- (3) O odloženim upisima vodi se posebna evidencija.

Član 24.

- (1) Podatak o rođenju i smrti koji je upisao u matičnu knjigu matičar je dužan da pročita licu koje je prijavilo taj podatak, a podatak o zaključenju braka - supružnicima i njihovim svedocima, o čemu će u matičnoj knjizi sačiniti zabeležku.
- (2) Upis u matičnu knjigu potpisuje lice koje je izvršilo prijavu, odnosno supružnici i svedoci.
- (3) Ako se brak zaključuje preko punomoćnika ili u prisustvu tumača, upis potpisuju i punomoćnik, odnosno tumač.
- (4) Ako lice iz st. 1-3. ovog člana odbije da potpiše upis u matičnu knjigu, matičar će o tome sačiniti zabeležku u kojoj će navesti razloge zbog kojih upis nije potpisan.
- (5) Ako lice iz stava 1. ovog člana nije pismeno ili nije u stanju da se potpiše, potpisaće ga pismeno lice koje će staviti i svoj potpis. Ovo lice ne može biti matičar.
- (6) Upis u matičnu knjigu matičar overava svojim potpisom, čime se taj upis smatra zaključenim.

Član 25.

Ako se podatak o rođenju, odnosno smrti, prijavljuje po isteku 30 dana od dana kada se desila činjenica rođenja, odnosno smrti, matičar ga može upisati u matičnu knjigu samo na osnovu rešenja nadležnog organa.

Član 26.

Ako usled više sile ili vanredne situacije ili drugih sličnih razloga pojedini podaci nisu mogli biti upisani u matičnu knjigu, naknadni upis izvršiće se na osnovu rešenja nadležnog organa iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.

Član 27.

- (1) Ako matičnu knjigu u koju treba uneti zabeležku o promeni podatka o ličnom stanju građana (u daljem tekstu: naknadna zabeležka) vodi drugi matičar, matičar koji je izvršio upis dužan je da odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana od dana upisa dostavi o tome izveštaj matičaru koji vodi matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabeležku.

(2) Ako matičar koji je izvršio upis vodi i matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabelešku, dužan je da naknadnu zabelešku unese odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana.

(3) Ako se matična knjiga u koju treba uneti naknadnu zabelešku vodi u inostranstvu, matičar koji je izvršio upis dužan je da Ministarstvu odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana dostavi izvod iz matične knjige.

Član 28.

Nadležni organ dužan je da odluku o činjenici rođenja, zaključenja braka i smrti i promenama u vezi sa tom činjenicom dostavi nadležnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu, u roku od 15 dana od dana kada je odluka postala pravnosnažna.

4. Ispravke u matičnim knjigama

Član 29.

Podaci upisani u matične knjige ne smeju se precrtavati, brisati i prepravljati.

Član 30.

Greške u matičnim knjigama koje su uočene pre zaključenja upisa, ispravlja matičar, u skladu s propisom kojim se uređuje način vođenja matičnih knjiga.

Član 31.

Greške u matičnim knjigama koje su uočene posle zaključenja upisa, matičar može ispraviti samo na osnovu rešenja nadležnog organa iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.

Član 32.

Postupak ispravke greške vodi se po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke, odnosno lica koje za to ima neposredan i na zakonu zasnovan pravni interes, u skladu s propisom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

5. Drugi primerak matične knjige

Član 33.

Drugi primerak matične knjige vodi se primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.

Član 34.

(1) Drugi primerak matične knjige za tekuću godinu vodi matičar ovlašćen za vođenje prvog primerka - izvornika matične knjige.

(2) Matičar, istovremeno sa upisom podataka u izvornik matične knjige, iste podatke unosi u drugi primerak matične knjige.

Član 35.

(1) Drugi primerak matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona čuva se u Ministarstvu, s tim da se može čuvati i izvan sedišta Ministarstva.

(2) Nadležni organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona dužni su da dostave na čuvanje Ministarstvu sadržaj drugog primerka matičnih knjiga u elektronskom obliku sravnjen sa izvornikom za prethodnu godinu najkasnije do 31. januara.

Član 36.

(1) Dok se drugi primerak matične knjige ne dostavi Ministarstvu, matičar svaku naknadnu zabeležku ili ispravku unosi istovremeno u izvornik matične knjige i drugi primerak matične knjige.

(2) O svakoj naknadnoj zabeležci ili ispravci greške unesenoj u izvornik matične knjige čiji je drugi primerak dostavljen Ministarstvu na čuvanje, matičar je dužan da odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana dostavi Ministarstvu prepis naknadne zabeležke, odnosno ispravke, radi unošenja u drugi primerak matične knjige.

6. Čuvanje matičnih knjiga i uvid u matične knjige

Član 37.

Izvornik matične knjige i drugi primerak matične knjige ne smeju se čuvati u istoj zgradi.

Član 38.

Izvornik matične knjige čuva matičar.

Član 39.

(1) Matične knjige i spisi na osnovu kojih se vrši upis u matične knjige spadaju u kategoriju registraturskog materijala koji ima trajni rok čuvanja.

(2) Matične knjige i spisi na osnovu kojih se vrši upis u matične knjige moraju se čuvati od oštećenja, uništenja i zloupotrebe.

(3) Mere tehničke zaštite matičnih knjiga mogu se preduzimati samo na način uređen propisima o kulturnim dobrima.

Član 40.

Matične knjige i spisi na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige po isteku 100 godina od poslednjeg upisa zapisnički se predaju kao celina (arhivski fond) na čuvanje nadležnom arhivu.

Član 41.

(1) Uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige, dozvolice se licu na koje se ti podaci odnose, članu njegove uže porodice, usvojitelju ili staratelju, a drugim licima na način i pod uslovima utvrđenim zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti i zakonom koji uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

(2) Dete koje je navršilo 15. godinu života i koje je sposobno za rasuđivanje može izvršiti uvid u matičnu knjigu rođenih, kao i spise na osnovu kojih se vrši upis u matičnu knjigu rođenih, a koji se odnose na njegovo poreklo.

(3) Posle novog upisa činjenice rođenja usvojenika pravo uvida u matičnu knjigu rođenih za dete imaju samo dete i usvojitelji deteta, na način utvrđen zakonom koji uređuje oblast porodičnopravne zaštite.

Član 42.

O odbijanju zahteva za uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige, organ iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona donosi rešenje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

7. Obnavljanje matičnih knjiga

Član 43.

(1) Ako su matične knjige uništene ili nestale, njihovom obnavljanju pristupa se bez odlaganja.

(2) Radi obnavljanja matičnih knjiga građani su dužni da daju podatke koji su im poznati.

Član 44.

(1) Ako se izvornik ili drugi primerak matične knjige uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu sačuvanog primerka matične knjige na način i u roku koji odredi Ministar.

(2) Ako su oba primerka matične knjige uništena ili nestala, Ministar rešenjem određuje obnavljanje uništenih ili nestalih matičnih knjiga, kao i postupak i rok u kome će biti obnovljene.

(3) Troškove obnavljanja snosi organ kod koga je uništen primerak matične knjige bio na čuvanju.

III. MATIČNA KNJIGA ROĐENIH

Član 45.

U matičnu knjigu rođenih upisuju se:

- 1) podaci o rođenju, i to: ime i prezime deteta; skraćeno lično ime; pol deteta; dan, mesec, godina i čas rođenja; mesto i opština rođenja, a ako je dete rođeno u inostranstvu i naziv države rođenja; jedinstveni matični broj građana i državljanstvo deteta;

2) podaci o roditeljima deteta, i to: ime i prezime i ako su roditelji u braku, prezime pre zaključenja braka; jedinstveni matični broj građana; dan, mesec i godina rođenja; mesto i opština rođenja, a ako je roditelj rođen u inostranstvu i naziv države rođenja; državljanstvo; prebivalište i adresa;

3) podaci o: materinstvu utvrđenom ili osporenom sudskom odlukom; priznanju očinstva; očinstvu utvrđenom ili osporenom sudskom odlukom; usvojenju i prestanku usvojenja; stavljanju pod starateljstvo i prestanku starateljstva; lišenju i vraćanju roditeljskog prava; produženju i prestanku produženog roditeljskog prava; zaključenju i prestanku braka; promeni ličnog imena, imena ili prezimena deteta i roditelja, odnosno usvojitelja ili staratelja; sticanju i prestanku državljanstva; smrti, kao i drugi podaci određeni zakonom ili drugim propisom donetim na osnovu zakona.

Član 46.

Rođenje deteta prijavljuje se nadležnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih.

Član 47.

(1) Rođenje deteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova na propisanom obrascu.

(2) Rođenje deteta van zdravstvene ustanove dužan je da prijavi otac deteta, a ako on nije u mogućnosti da to učini, drugi član domaćinstva, odnosno lice u čijem stanu je dete rođeno, ili majka čim za to bude sposobna, ili babica, odnosno lekar koji su prisustvovali porođaju, a ako ovih lica nema ili nisu u mogućnosti da prijave rođenje - lice koje je saznalo za rođenje.

Član 48.

(1) Rođenje deteta prijavljuje se u roku od 15 dana od dana rođenja.

(2) Ako je dete mrtvo rođeno, rođenje se mora prijaviti u roku od 24 časa od njegovog rođenja.

Član 49.

(1) Činjenica rođenja upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto rođenja deteta.

(2) Činjenica rođenja deteta u prevoznom sredstvu u toku putovanja upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto gde se putovanje majke završilo.

Član 50.

(1) Činjenica rođenja deteta čiji su roditelji nepoznati upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto gde je dete nađeno.

(2) Upis se vrši na osnovu rešenja nadležnog organa starateljstva, koje sadrži sledeće podatke: lično ime deteta; pol deteta; dan, mesec, godinu i čas rođenja; mesto i opštinu rođenja i državljanstvo deteta. Kao mesto rođenja upisuje se naseljeno mesto gde je dete nađeno.

(3) Organ starateljstva donosi rešenje iz stava 2. ovog člana na osnovu zapisnika o nalaženju deteta i dostavlja ga zajedno sa zapisnikom o nalaženju deteta matičaru.

Član 51.

(1) Činjenica rođenja deteta bez roditeljskog staranja koja se prijavljuje po isteku roka iz člana 25. ovog zakona, a koju nije moguće upisati u matičnu knjigu rođenih na način uređen čl. 49. i 50. ovog zakona, upisuje se u matičnu knjigu rođenih po mestu boravišta deteta u vreme pokretanja postupka za upis te činjenice u matičnu knjigu rođenih.

(2) Upis se vrši na osnovu rešenja nadležnog organa starateljstva, koje sadrži sledeće podatke: lično ime deteta; pol deteta; dan, mesec i godinu rođenja; mesto i opštinu rođenja i državljanstvo deteta. Kao mesto rođenja upisuje se naseljeno mesto gde dete ima boravište u vreme pokretanja postupka za upis činjenice rođenja u matičnu knjigu rođenih.

(3) Ako se naknadno utvrdi da je rođenje deteta već upisano u matičnu knjigu rođenih, organ starateljstva koji je doneo rešenje iz stava 2. ovog člana rešenjem će poništiti kasniji upis činjenice rođenja deteta u matičnu knjigu rođenih.

Član 52.

(1) Usvojeno dete upisuje se u matičnu knjigu rođenih na osnovu rešenja o novom upisu rođenja usvojenika koje donosi organ starateljstva.

(2) Rešenje o novom upisu činjenice rođenja usvojenika sadrži sledeće podatke: lično ime deteta; pol deteta; dan, mesec, godinu i čas rođenja; mesto i opštinu rođenja i državljanstvo deteta. Podaci o roditeljima zamenjuju se podacima o usvojiteljima.

(3) Rešenje iz stava 1. ovog člana konačno je i njime se poništava raniji upis rođenja usvojenika.

Član 53.

(1) Na osnovu presude o poništenju usvojenja koju sud dostavlja organu starateljstva pred kojim je zasnovano usvojenje, organ starateljstva donosi rešenje o poništenju rešenja o novom upisu rođenja usvojenika.

(2) Na osnovu rešenja iz stava 1. ovog člana osnažuje se prvi upis rođenja deteta.

Član 54.

(1) Lica koja su po propisima o ličnom imenu ovlašćena da odrede lično ime deteta dužna su da radi upisa u matičnu knjigu rođenih prijave nadležnom matičaru lično ime deteta najkasnije u roku od 30 dana od dana rođenja deteta.

(2) Ako se lica iz stava 1. ovog člana ne sporazumeju o ličnom imenu deteta, dužna su da o tome obaveste nadležnog matičara u roku od 30 dana od dana rođenja deteta.

(3) Ako je rok iz stava 1. ovog člana protekao, upis ličnog imena deteta izvršiće se na osnovu rešenja nadležnog organa starateljstva.

IV. MATIČNA KNJIGA VENČANIH

Član 55.

U matičnu knjigu venčanih upisuju se:

- 1) podaci o zaključenju braka, i to: dan, mesec, godina i mesto zaključenja braka; ime i prezime supružnika; jedinstveni matični broj građana; dan, mesec i godina rođenja, mesto i opština rođenja, a ako je supružnik rođen u inostranstvu i naziv države rođenja; državljanstvo; prebivalište i adresa supružnika, kao i izjava supružnika o novom prezimenu;
- 2) ime i prezime roditelja supružnika; ime i prezime i prebivalište svedoka pri zaključenju braka; ime i prezime tumača ako je njegovo prisustvo pri zaključenju braka bilo neophodno; ime i prezime i prebivalište punomoćnika ako pri zaključenju braka jednog supružnika zastupa punomoćnik i ime i prezime matičara;
- 3) prestanak braka;
- 4) promena ličnog imena, imena ili prezimena supružnika.

Član 56.

- (1) Budući supružnici nameru da zaključe brak prijavljuju matičaru pismeno ili usmeno.
- (2) O usmenoj prijavi sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.

Član 57.

Činjenica zaključenja braka upisuje se u matičnu knjigu venčanih koja se vodi za matično područje u čijem sastavu je naseljeno mesto u kome je brak zaključen.

Član 58.

Brak koji nije zaključen pred matičarom upisaće se u matičnu knjigu venčanih samo na osnovu pravnosnažne odluke suda o utvrđivanju postojanja braka.

V. MATIČNA KNJIGA UMRLIH

Član 59.

U matičnu knjigu umrlih upisuju se:

- 1) podaci o smrti, i to: ime i prezime umrlog; njegovo prezime pre zaključenja braka; pol umrlog; dan, mesec, godina i čas smrti; mesto i opština smrti, a ako je umro u inostranstvu i naziv države; dan, mesec, godina i čas rođenja; mesto i opština rođenja, a ako je rođen u inostranstvu i naziv države; bračni status; jedinstveni matični broj građana; državljanstvo; prebivalište i adresa umrlog;

- 2) ime i prezime supružnika umrlog i njegovo prezime pre zaključenja braka, ako je umrli bio u braku; ime i prezime roditelja umrlog; ime i prezime i prebivalište lica koje je prijavilo smrt; naziv i sedište ustanove ili organizacije koja je prijavila smrt;
- 3) proglašenje nestalog lica umrlim i smrt utvrđena u sudskom postupku.

Član 60.

- (1) Činjenica smrti prijavljuje se nadležnom matičaru usmeno ili pismeno.
- (2) O usmenoj prijavi sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.

Član 61.

- (1) Činjenicu smrti dužni su da prijave članovi porodice s kojima je umrli živio, a ako ovih lica nema ili nisu u mogućnosti da to učine, druga lica s kojima je umrli živio ili drugi članovi porodice koji su saznali za smrt, odnosno lica u čijem je stanu smrt nastupila, a ako nema ni ovih lica, činjenicu smrti dužno je da prijavi lice koje je prvo za smrt saznalo.
- (2) Činjenicu smrti lica u zdravstvenoj ustanovi, vojnom objektu, zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, ustanovi za smeštaj učenika i studenata ili u drugoj ustanovi ili organizaciji dužna je da prijavi ustanova ili organizacija u kojoj je lice umrlo.

Član 62.

- (1) Činjenica smrti mora se prijaviti nadležnom matičaru u roku od tri dana od dana smrti, odnosno od dana nalaženja leša.
- (2) Ako je posebnim propisom određen za sahranu kraći rok od tri dana, činjenica smrti mora se prijaviti pre sahrane.

Član 63.

- (1) Prilikom prijavljivanja činjenice smrti mora se podneti potvrda o smrti koju izdaje zdravstvena ustanova ako je lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi, a ako je lice umrlo van zdravstvene ustanove lekar koji je utvrdio smrt.
- (2) Bez potvrde o smrti ne može se izvršiti upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih.

Član 64.

Organ koji vrši uviđaj dužan je da činjenicu smrti prijavi u roku od 15 dana nadležnom matičaru i dostavi primerak zapisnika o uviđaju i potvrdu o smrti.

Član 65.

- (1) Umrli se može sahraniti pre nego što se njegova smrt prijavi matičaru, na osnovu dozvole organa iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona na čijoj teritoriji će se umrli sahraniti, ako iz opravdanih razloga nije bilo moguće prijaviti njegovu smrt matičaru.
- (2) O izdatim dozvolama vodi se evidencija.

Član 66.

- (1) Činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto gde je smrt nastupila.
- (2) Ako nije poznato mesto gde je smrt nastupila, činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto gde je leš nađen.
- (3) Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, ako je smrt nastupila u vanrednim situacijama, činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja u čijem sastavu je naseljeno mesto gde se umrli sahranjuje.

Član 67.

- (1) Proglašenje nestalog lica umrlim i smrt utvrđena u sudskom postupku upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja po mestu poslednjeg prebivališta umrlog na osnovu pravnosnažne odluke suda.
- (2) Ako je poslednje prebivalište umrlog nepoznato ili u inostranstvu, činjenice iz stava 1. ovog člana upisuju se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja u čijem sastavu je mesto rođenja tog lica, a ako je umrli rođen u inostranstvu, u matičnu knjigu umrlih matičnog područja u čijem sastavu je mesto u kome je sedište suda.

VI. MATIČNE KNJIGE U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA

Član 68.

- (1) O ličnom stanju državljana Republike Srbije u inostranstvu matične knjige vode diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Srbije (u daljem tekstu: diplomatsko-konzularna predstavništva).
- (2) Koje će se matične knjige i u kom diplomatsko-konzularnom predstavništvu voditi određuje ministar nadležan za spoljne poslove uz prethodnu saglasnost ministra nadležnog za poslove uprave.

Član 69.

- (1) Matična knjiga rođenih vodi se u diplomatsko-konzularnom predstavništvu za državljane Republike Srbije stalno nastanjene u inostranstvu i u nju se upisuje činjenica rođenja državljanina Republike Srbije stalno nastanjenog na području diplomatsko-konzularnog predstavništva.
- (2) Matična knjiga venčanih vodi se u diplomatsko-konzularnom predstavništvu koje je ovlašćeno da zaključuje brak između državljana Republike Srbije i u nju se upisuje činjenica zaključenja braka između državljana Republike Srbije u diplomatsko-konzularnom predstavništvu.
- (3) Matična knjiga umrlih vodi se u diplomatsko-konzularnom predstavništvu za državljane Republike Srbije stalno nastanjene u inostranstvu i u nju se upisuje činjenica smrti

državljanina Republike Srbije koji je bio stalno nastanjen na području diplomatsko-konzularnog predstavništva.

(4) Izuzetno, činjenice rođenja i smrti državljanina Republike Srbije koji je na privremenom boravku u inostranstvu upisaće se u matičnu knjigu rođenih, odnosno matičnu knjigu umrlih koju vodi diplomatsko-konzularno predstavništvo, ako se po propisima države u kojoj se nalazi diplomatsko-konzularno predstavništvo podaci o rođenju i smrti ne upisuju u evidencije o ličnom stanju građana te države.

Član 70.

Matične knjige u diplomatsko-konzularnom predstavništvu vodi, u svojstvu matičara, diplomatsko-konzularni službenik iz sastava diplomatsko-konzularnog osoblja koga ovlasti šef diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Član 71.

O ispravci greške u matičnim knjigama koje se vode u diplomatsko-konzularnom predstavništvu rešava šef diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Član 72.

Drugi primerak matičnih knjiga koje se vode u diplomatsko-konzularnom predstavništvu čuva se i vodi u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.

Član 73.

Ako se izvornik ili drugi primerak matične knjige koja se vodi u diplomatsko-konzularnom predstavništvu uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu sačuvanog primerka matične knjige na način i u roku koji odredi ministar nadležan za spoljne poslove.

Član 74.

Izvod iz matičnih knjiga i uverenja koja se izdaju na osnovu matičnih knjiga koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima izdaje ovlašćeno lice iz člana 70. ovog zakona.

Član 75.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na matične knjige koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona shodno se primenjuju na matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

VII. UPIS U MATIČNE KNJIGE NA OSNOVU ISPRAVA INOSTRANIH ORGANA

Član 76.

(1) Ako činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljana Republike Srbije nastale van njene teritorije nisu upisane u matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, upisuju se u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.

(2) Prijava za upis činjenice iz stava 1. ovog člana podnosi se preko diplomatsko-konzularnog predstavništva na čijem području je ta činjenica nastala ili neposredno nadležnom organu iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.

(3) Upis činjenice iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu izvoda iz matične knjige inostranog organa, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

(4) Ako se ne može pribaviti izvod iz matične knjige inostranog organa, upis činjenica iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu odluke nadležnog suda.

Član 77.

(1) Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti u slučaju iz člana 76. ovog zakona, upisuju se u:

1) matičnu knjigu rođenih - po mestu poslednjeg prebivališta roditelja u vreme rođenja deteta, a ako roditelji nisu imali zajedničko prebivalište - po mestu prebivališta jednog od roditelja, a ako je mesto prebivališta roditelja nepoznato - po mestu rođenja jednog od roditelja;

2) matičnu knjigu venčanih - po mestu poslednjeg prebivališta supružnika u vreme zaključenja braka, a ako supružnici nisu imali zajedničko prebivalište - po mestu prebivališta jednog od supružnika, a ako je poslednje prebivalište supružnika nepoznato - po mestu rođenja jednog od njih;

3) matičnu knjigu umrlih - po mestu poslednjeg prebivališta umrlog, a ako je poslednje prebivalište nepoznato - po mestu rođenja.

(2) Ako se činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti ne mogu upisati u matične knjige na način propisan u stavu 1. ovog člana zbog toga što je mesto rođenja lica nepoznato ili je mesto rođenja u inostranstvu, upisuju se u matične knjige koje se vode za matično područje grada Beograda koje odredi Skupština grada Beograda.

(3) Lice rođeno u inostranstvu koje je prijemom steklo državljanstvo Republike Srbije upisuje se u matičnu knjigu rođenih, odnosno matičnu knjigu venčanih po mestu prebivališta, odnosno boravišta.

(4) Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljanina SFRJ koji je imao državljanstvo druge republike SFRJ ili je državljanin druge države nastale na teritoriji SFRJ i koji je stekao državljanstvo Republike Srbije, upisuju se u matičnu knjigu po mestu njegovog prebivališta, odnosno boravišta.

(5) Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljanina Crne Gore koji se prema propisima o državljanstvu smatra državljaninom Republike Srbije ili je stekao državljanstvo Republike Srbije, upisuju se u matične knjige po mestu njegovog prebivališta, odnosno boravišta.

Član 78.

(1) Ako lično ime deteta upisano u inostrani izvod iz matične knjige rođenih nije određeno u skladu s domaćim propisima o ličnom imenu, matičar će zatražiti od roditelja da ga odrede u skladu sa zakonom kojim se uređuje lično ime.

(2) Izjavu o određivanju ličnog imena deteta u skladu s domaćim propisom roditelji mogu dati i pred diplomatsko-konzularnim predstavništvom prilikom podnošenja prijave za upis činjenice rođenja u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.

Član 79.

(1) Ako na osnovu izvoda inostranog organa nije moguće utvrditi prezime supružnika koje su uzeli prilikom zaključenja braka, matičar pribavlja taj podatak od inostranog organa pred kojim je brak zaključen.

(2) Ako ni na taj način nije moguće utvrditi prezime supružnika, matičar tu činjenicu utvrđuje na osnovu izjave supružnika.

(3) Izjava se može dati i pred diplomatsko-konzularnim predstavništvom prilikom podnošenja prijave za upis činjenice zaključenja braka u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.

VIII. VRSTE IZVODA IZ MATIČNIH KNJIGA I IZDAVANJE IZVODA I UVERENJA NA OSNOVU MATIČNIH KNJIGA

Član 80.

(1) Na osnovu matičnih knjiga izdaju se izvod iz matične knjige rođenih, izvod iz matične knjige venčanih i izvod iz matične knjige umrlih (u daljem tekstu: izvodi iz matičnih knjiga) i uverenja koja sadrže pojedine podatke upisane u matične knjige ili pojedine činjenice o ličnom stanju građana koje proizlaze iz tih podataka (u daljem tekstu: uverenja).

(2) Obrasce izvoda iz matičnih knjiga tehnički izrađuje i štampa Narodna banka Srbije - Zavod za izradu novčanica.

Član 81.

(1) Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja izdaju se na osnovu podataka sadržanih u izvorniku matične knjige.

(2) Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja mogu se izdati i na osnovu podataka iz drugog primerka matične knjige koja se vodi primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.

(3) Ako se izvodi iz matičnih knjiga izdaju na osnovu podataka iz drugog primerka matične knjige koja se vodi primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka, matičar jednog matičnog područja određene opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda može izdavati izvode iz matične knjige koja se vodi za druga matična područja te ili ostalih opština, odnosno gradova, odnosno grada Beograda.

Član 82.

(1) Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja sadrže poslednje podatke koji su upisani u matičnu knjigu do vremena izdavanja izvoda.

(2) Izvodi iz matičnih knjiga nemaju ograničeni rok važenja, a za upotrebu izdatog izvoda iz matične knjige koji ne sadrži poslednje podatke upisane u matičnu knjigu odgovorno je lice koje ga stavi u pravni saobraćaj.

Član 83.

Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja izdaju se na zahtev lica iz člana 41. ovog zakona.

Član 84.

Izvode iz matičnih knjiga i uverenja koji se izdaju na osnovu matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona, izdaje ovlašćeni matičar.

IX. NADZOR

Član 85.

(1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom vrši Ministarstvo.

(3) Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo preko upravne inspekcije.

X. OVLAŠĆENJE ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH PROPISA

Član 86.

(1) Radi sprovođenja odredaba ovog zakona, Ministar donosi propise kojima bliže uređuje:

1) način vođenja matičnih knjiga u organima iz člana 6. st. 2. i 4. i člana 68. stav 1. ovog zakona;

2) čuvanje matičnih knjiga i spisa;

3) način vršenja uvida u matične knjige i spise;

4) način obnavljanja uništenih ili nestalih matičnih knjiga;

5) način izdavanja izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige, kao i izvoda iz matičnih knjiga namenjenih za upotrebu u inostranstvu;

6) sadržinu i način vođenja evidencije o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige;

7) sadržinu i način vođenja evidencije o dozvolama da se umrli sahrani pre nego što je činjenica smrti prijavljena matičaru;

8) program i način polaganja posebnog stručnog ispita za matičara, sadržinu i oblik stručnog usavršavanja matičara i program i način provere znanja koje je matičar stekao stručnim usavršavanjem;

9) sadržinu i način vođenja evidencije o datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara.

(2) Ministar propisuje obrasce matičnih knjiga, registara matičnih knjiga, posebne evidencije o odloženim upisima, izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige, zapisnika o prijavi rođenja, zaključenja braka i smrti i obrasce prijave rođenja, zaključenja braka i smrti u inostranstvu.

(3) Ministar i ministar nadležan za poslove zdravlja sporazumno propisuju postupak izdavanja prijave i obrazac prijave rođenja deteta u zdravstvenoj ustanovi i postupak izdavanja potvrde i obrazac potvrde o smrti.

(4) Ministar nadležan za unutrašnje poslove i ministar nadležan za porodičnopravnu zaštitu sporazumno propisuju način vođenja postupka o nalaženju deteta i sačinjavanju zapisnika o nalaženju deteta.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 87.

(1) Novčanom kaznom do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu ako:

- 1) da neistinite podatke u prijavi za upis u matičnu knjigu (član 22. stav 1);
- 2) prijavi činjenicu rođenja ili smrti koje nisu nastupile (čl. 46. i 62);
- 3) ne prijavi činjenicu rođenja deteta u propisanom roku ili ne odredi lično ime detetu (čl. 48. i 54);
- 4) ne prijavi činjenicu smrti u propisanom roku (član 62);
- 5) izvrši sahranjivanje pre upisa u matičnu knjigu umrlih bez dozvole nadležnog organa (član 65. stav 1).

(2) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se pravno lice novčanom kaznom do 300.000 dinara.

(3) Novčanom kaznom do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ili organu jedinice lokalne samouprave ako u propisanom roku:

- 1) ne dostavi nadležnom matičaru odluke i druga akta o činjenici rođenja, zaključenja braka i smrti i promenama u vezi sa tim činjenicama (čl. 28. i 64);
- 2) ne dostavi Ministarstvu prepis naknadne zabeleške, odnosno ispravke radi unošenja u drugi primerak matične knjige (član 36. stav 2).

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 88.

(1) Matične knjige koje su vođene do 9. maja 1946. godine, kao i izvodi iz matičnih knjiga i uverenja koja se izdaju na osnovu tih matičnih knjiga, imaju dokaznu snagu javnih isprava.

(2) Izvode iz matičnih knjiga i uverenja iz stava 1. ovog člana izdaje matičar.

Član 89.

Matičari i zamenici matičara koji na dan stupanja na snagu ovog zakona nemaju visoko obrazovanje stečeno na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije) u obrazovno-naučnom polju Društveno-humanističkih nauka, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine društvenog smera, nastavljaju da obavljaju poslove ako polože poseban stručni ispit za matičara u roku od tri godine od dana početka primene ovog zakona.

Član 90.

Ministarstvo nadležno za poslove uprave preuzeće od ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove drugi primerak matičnih knjiga najkasnije u roku od pet godina od dana početka primene ovog zakona.

Član 91.

(1) Organi iz člana 6. st. 2. i 4. i člana 68. stav 1. ovog zakona obezbediće vođenje drugog primerka matičnih knjiga primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka najkasnije u roku od **sedam** godina od dana početka primene ovog zakona.

(2) Organi iz člana 6. st. 2. i 4. i člana 68. stav 1. ovog zakona do obezbeđivanja vođenja drugog primerka matičnih knjiga primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka, a najkasnije do isteka roka iz stava 1. ovog člana drugi primerak matičnih knjiga vode kao prepis ili overenu fotokopiju izvornika matične knjige.

Član 92.

Ministarstvo nadležno za poslove uprave obezbediće uslove za uspostavljanje centralnog sistema za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona, najkasnije u roku od dve godine od dana početka primene ovog zakona.

Član 93.

(1) Drugi primerak matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona do obezbeđivanja uslova iz člana 91. stav 1. i člana 92. ovog zakona čuva se u ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove.

(2) Organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona dužni su da do obezbeđivanja uslova iz člana 91. stav 1. i člana 92. ovog zakona dostave na čuvanje ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove sadržaj drugog primerka matičnih knjiga sravnjen sa izvornikom za prethodnu godinu najkasnije do 31. januara.

Član 94.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe Zakon o osnovnim podacima za matične knjige ("Službeni list SFRJ", broj 6/73) i Zakon o matičnim knjigama ("Službeni glasnik SRS", broj 15/90 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03 i 101/05 - dr. zakon).

Član 95.

Postupak upisa činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti, kao i postupak za naknadni upis činjenice rođenja, odnosno smrti; naknadni upis pojedinih podataka koji nisu mogli biti upisani u matičnu knjigu; ispravku greške u matičnim knjigama; uvid u matične knjige i spise na osnovu kojih se vrši upis u matične knjige i obnovu upisa činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti u matične knjige, započet do dana početka primene ovog zakona okončaće se po odredbama ovog zakona.

Član 96.

Podzakonski propisi iz člana 86. ovog zakona doneće se u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 97.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a počće da se primenjuje po isteku devet meseci od dana stupanja na snagu.

NAPOMENA EKSPERT-a:

^[1] Odlukom Ustavnog suda RS UŽ-3238/2011 ("Sl. glasnik RS", br. 25/12), utvrđeno je da su organi iz člana 6. st. 2. i 4. Zakona o matičnim knjigama stvarno nadležni da odlučuju o zahtevu za upis promene podataka o polu u matičnoj knjizi rođenih.

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs